31e jaar. — Nr 117. — Zaterdag 27 September 1884.

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **groote Markt, n° 37-39, te Tongeren.**

Abonnement

6 francs per jaar.
Een blad afzonderlijk **15** centimen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15** centimen per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of midden in het blad : **1** fr. den drukregel.

TONGEREN, DEN 27 SEPTEMBER.

Van alles wat.

Bij het naderen der gemeente kiezingen zal het niet oogepast zijn de aandacht der heeren kiezers te roepen op de tegenwoordige strekkingen der liberale partij.

Hetgeen allewijl te Brussel en zoo omtrent overal gebeurt, zonder Tongeren uit te zonderen, is ruim genoeg om aan de eerlijke lieden van alle partijen de oogen te openen en hun te doen verstaan dat een deftig man, in eer en geweten, zijne stem niet kan geven aan eenen kandidaat der liberale partij.

De baldadigheden van Brussel, van den 7 september, zijn nog alles niet. Hetgeen misschien veel erger is, dat is de volle goedkeuring welke de liberalen zonder onderscheid aan deze baldadigheden geven.

De liberalen, zegt men, waren uitgedaagd. Maar die woeliugen hebben nu reeds verscheidene dagen en weken geduurd, er is nu zeker geene uitdaging meer en nogtans duurt de wanorde voort in de straten der hoofdstad ; men gaat huilen, tieren en fluiten onder de vensters der ministers ; aan het paleis gaan bijeengeraapte liberale woelmakers den Koning beleedigen, roepende : *Weg met den Koning ! Leve de Republiek ! Roi de carton ! Grand cochon !*

Heeft misschien de Koning dat volk ook uitgedaagd ?

Verleden zaterdag, rond 10 uren 's morgens, kwam de Koningin over de Liedtsplaats gereden. Eenige mannen uit eene gekende liberale brouwerij begonnen haar uit te fluiten en te roepen : *Weg met de Oostenrijksche !*

Had H.M. de Koningin die kerels ook uitgedaagd ?

Ziet, die daden geven duidelijk te kennen op welken weg de liberale partij zich thans bevindt. Is het te verwonderen dat de eerlijke lieden die zich nog tusschen de liberalen bevonden vandaag den rug draaien aan deze zoo laag gevallen partij ? Is het te verwonderen dat de liberale associatien alle dagen talrijke demissien krijgen ? Te Brussel alleen, zoo melden de brusselsche dagbladen, hebben meer dan vier honderd personen hunne demissie gegeven van de liberale associatie. En zoo gaat het overal.

Te Tongeren zijn de demissiën niet talrijk, omdat omtrent al wat eerlijk en verstandig in de liberale associatie was, er sedert lang uitgetrokken is.

En aan de mannen van die vervallen en diep verachtelijke partij zou een vrij en deftig burger zijne stem moeten geven ! Dat nooit !

* *

Om de geuzen te vrede te stellen zou men hen altijd aan het roer moeten laten. Krijgen zij de meerderheid in de kiezingen, dan moet het land zich onderwerpen, en dan is hunne gansche regeering niets anders dan eene hatelijke vervolging tegen de katholieken en eene schandalige geldverkwisting ten voordeele van hunne vrienden.

Maar gebeurt het nu dat de katholieken de meerderheid in de Kamers hebben en dat een katholiek ministerie aan het roer komt, dan moet er oproer gestookt worden, dan mag de koning de wetten niet teekenen die door de meerderheid der twee Kamers gestemd zijn, dan moet er eene revolutie gemaakt worden, de Kamers moeten ontbonden worden, het ministerie omverre geworpen, want per *fas et nefas* moeten de liberalen aan het roer blijven.

Hebt gij gedurende de laatste Tongersche kermis het groot paardenspel *Cirque belge* niet gaan zien op de plaats voor het hospitaal ? 's Avonds, om het spektakel te sluiten, speelde men eene *pantomime* die eenen veldslag verbeeldde. Alle *sujets* der troep namen er deel aan ; zij die zes voet en drie duimen lang waren, kregen eenen knevel op hunne bovenste lip geplakt, zij droegen eene roode broek, zij mochten de rol van Frrransman spelen en zij waren altijd de overwinnaars ! Maar alle mannekens die de vereischte lengte niet hadden moesten onder de Spanjaards dienen en kregen regelmatig hunnen rug vol slaag.

Heeft dat paardenspel u nooit aan onze geuzen doen denken ? Zij willen altijd den Fransman spelen ; zij moeten altijd de meesters zijn ; de katholieken zijn voor niets goed dan voor de lasten te betalen en afgerammeld te worden. Dat kan heel goed doorgaan in het paardenspel, maar niet in een land van vrije burgers.

* *

De zoogenaamde liberalen zijn in drij opvolgende kiezingen, in al de deelen van het land geklopt geworden, zooals eene partij het sedert 1830 niet geweest is.

Sedert zes jaar wist iedereen dat het eerstkomend katholiek ministerie de schoolwet van 1879 zou afgeschaft hebben ; alle jaren werd dit uitdrukkelijk verklaard in de Kamers ; alle dagen stond het te lezen in de katholieke dagbladen. Overigens, de liberalen zelve bekenden dat de ongelukswet ons land naar den ondergang bracht op alle wijzen.

Het katholiek ministerie stelt eene nieuwe schoolwet voor, die zoodanig gematigd is, dat zij iedereen met verwondering slaat. De rechten der liberalen worden er meer in verzorgd dan die hunner tegenstrevers, en zekere billijke eischen van het land worden weggelaten.... om onze liberalen niet te krenken !

En hoe wordt die wet ontvangen door de liberale partij ?

Met ondank, met razernij.

Zij, die door de wet van 1879 den godsdienst in het graf wilden delven, beschuldigden de nieuwe wet van geweldig te zijn !

De tegenstand werd aanstonds ingericht. Niet de *wettige* tegenstand, maar een *onwettige*, bij middel van geweld en geschreeuw. Alle dagen oproeren voor het paleis, welke het ministerie echter bedwong door krachtdadigheid.

Dan begon er wat anders. De burgemeesters van drie groote steden, Brussel, Antwerpen en Gent, — alle driegekloptin de kiezingen — staken het hoofd bijeen om tot revolutie te geraken.

Eene soort van *kompromies der gemeenten* werd in het werk gesteld. Het mislukte jammerlijk.

Men probeerde manifestatiën. Gewoonlijk, als er 20 liberalen bij een zijn, moet er gevochten worden. Men hoopte op iets dergelijks.

Maar de katholieken manifesteerden ook, en het plan mislukte.

Dan begon de liberale partij te schreeuwen van *ombinding !* De kamers, die nauwelijks twee maanden bestonden, waar de liberalen 34 en 17 stemmen onder lagen, zouden moeten ontbonden worden.

Zij riepen eene groote betooging te Brussel bijeen, waarin zij beweerden dat er 40,000 mannen waren. Volgens hen moest de koning daarvoor het hoofd buigen, de schoolwet van 1879 behouden, zijn ministerie ontslaan en het bewind aan de liberalen terugggeven.

Het was eene nieuwe soort van regeeringstelsel, waarin de kiezingen van geenen tel meer waren. Die het meest mannen te Brussel kon bijeenbrengen, had recht op het staatsbestuur !!!

De katholieken antwoordden : *laat ons manifesteeren en wij zullen* 80,000 *man bijeenbrengen !*

Dat konden de liberalen niet verdragen. De franc-maçons-loges van Brussel, Antwerpen Gent en elders werden bijeengeroepen en een schandelijk plan werd gesmeed : het plan van met geweld bij middel van revolvers, dolken, scheerzen, messen, stokken, en kneukelijzers de katholieken uiteen te drijven.

De houding der liberalen was van den eersten oogenblik af revolutionnair geweest : zij eindigden met eene soort van uitmoorderij. De razende Pamerijzenaars van over 3 eeuwen plegden hunnen St-Bartholomeus-moord ten minste in den nacht ; de liberalen besloten hem bij klaren dage te plegen.

Van overal werd in stilte het geweldigst gespuis naar Brussel geroepen. De studenten van Luik en Gent, den vrijdag bij hoogdringendheid bijeengeroepen, vertrokken bij troepjes naar de hoofdstad. De Gentsche socialisten, volgens de eigen bekentenis der *Réforme*, een socialistenblad van Brussel, gingen met hunne drie honderd...

En de 80,000 katholieken kwamen naar hunne hoofdstad, vol betrouwen in het eerewoord van den burgemeester die hun bescherming beloofd had, dragende geene andere wapens dan hunne vlaggen en de nationale driekleur aan hun knopsgat.

Maar de nationale kleuren waren een teeken tot vervolging ; zij mochten niet straffeloos gedragen worden !

Het komplot bevatte, van op de hoofden vooral te vallen. Ook hadden de volksvertegenwoordigers, senators, provinciale raadsheeren, burgemeesters, schepenen, die overal de deputatiën voorafgingen het ergst te verduren. Meer dan 300 van hen bekwamen van het gespuis messteken, terwijl ongeveer 1000 met stokslagen overladen werden.

De policie en de burgerwacht beschermden de moordenaars. Buls weigerde de troepen die hem aangeboden werden om de orde te herstellen...

Al de dagbladen der liberale partij hebben die gruwelen toegejuicht !

Voor die dagbladen en voor de gansche liberale partij is redeneering en gezond verstand dus van geenen tel meer. De staatkundige twisten staan op een ander terrein. Uw gebuur, uw medeburger is van eene andere opinie : gij moet niet meer trachten hem te overhalen ; gij geeft hem een messteek of nen stokslag. 't Is voor de politiek, 't is wel !

Zoo ver is het thans in Belgie gekomen !

* *

De schoolwet van 1879 is gedoopt in het bloedbad van Heule.

Zij is verdronken in het bloedbad van Brussel.

't Is de eerste wet sedert 1830 waarvoor in Belgie bloed vergoten is.

* *

In 1879 werd de liberale wet op het onderwijs door eene enkele stem meerderheid in den Senaat gestemd.

Door eene enkele stem !

De koning niettemin teekende de wet, omdat zij de uitdrukking was der toenmalige meerderheid.

Wat deden wij, katholieken, die door de wet op de onrechtvaardigste manier benadeeld werden ?

Na alle rechten, alle middelen van protestatie uitgeput te hebben, bukten wij het hoofd en eerbiedigden het handteeken des konings.

De wet was voor ons eene ramp, maar als oprecht grondwettelijke partij zegden wij : de wet is wet !

Wat bleef er ons over te doen ?

De grondwet had de vrijheid van onderwijs gewaarborgd en wij mochten dus hiervan gebruik maken.

Overal uitgestooten, in alles miskend ofschoon Belgen zoowel als de liberalen ; beroofd van de staats-, provinciale- en gemeentekas, van het geld der weldadigheidsbureelen enz. dachten velen dat ons onderwijs in dien harden, ongelijken en onrechtveerdigen strijd ging bezwijken.

Help u zelf, zoo helpt u God !

Dat staat er geschreven en die spreuk onzer vaders waren wij gedachtig.

Wij maakten geen straatlawijt, wij knuppelden geen menschen den kop in, wij beleedigden en dreigden niet ; neen, — wij deden de beurs open !

Wij bouwden zelf ruim 2500 scholen, wij richtten ze in, wij riepen de onderwijzers en onderwijzeressen tot ons.

Kortom, wij betaalden 50 millioen franken uit onzen zak om het vrij onderwijs staande te houden dat door de wet van 1879 ter dood veroordeeld was.

Die beweging van opoffering van allen aard heeft de katholieke partij krachtig opgeheurd.

Zij heeft haar in het buitenland doen bewonderen en in het binnenland eene macht gegeven, die men nooit genoeg begrijpen zal.

Wij hadden de wettelijkheid geeerbiedigd niettegenstaande alle dwingelandij ; wij waren grondwettelijk gebleven tegen alle rechtsmiskenning in.

De konservatieve partij kwam in 1884 glansrijk boven, en de overgroote meerderheid des lands eischte het verdwijnen der geldvernielende wet van 1879.

* *

Hoe handelen integendeel de liberalen ?

De wet van 1884 ging van een geheel ander punt uit dan de wet van 1879.

De leste was de verplettering van het vrij onderwijs door het officiele onderwijs ; 't was de moord der gemeentevrijheid.

De wet van 1884 integendeel is een groote stap terug naar de vrijheid der gemeenten, naar de vrijheid van den huisvader.

Hoe ontving nogtans de liberale partij die wet, gestemd met eene overgroote meerderheid in de twee Kamers ?

Met schimp, smaad, oproer, geweldadigheid.

In plaats van de meerderheid te eerbiedigen, wilden de liberalen de meerderheid des lands voor het straatgeweld doen bukken.

Zij wilden den Koning tot een speelpop, tot eenen Koning der liberalen vernederen — hem, die nogtans plechtig verklaard had dat hij geen onderscheid mocht maken tusschen de Belgen !

Zij gingen dus de grondwet verscheuren en toonden zich wat zij altijd waren, doch altijd ontkenden : anarchisten.

En toen eindelijk de koning de wet met eene overgroote meerderheid gestemd, geteekend had, eerbiedigen zij evenmin zijn handteeken : Ze dreigen nu met de republiek ; ze beleedigen den Koning ; ze beleedigen de Koningin !

Nu nog doen zij als stoute jongens, die op den grond gaan liggen stampen, schreeuwen, huilen, in de hoop dat zij door dat gestamp, geschreeuw en gehuil toch hunnen wil zullen krijgen.

Waarom doen zij niet mannelijk zooals wij gedaan hebben in 1879 ?

De nieuwe wet is hun, in meer dan een opzicht, gunstiger dan aan ons ; waarom halen zij er niet uit wat er voor hen voordeelig in zit ?

Waarom doen zij niet zooals wij deden ; waarom doen zij nu ook zelf de beurs niet open om hun onderwijs staande te houden ?

Of is hun dat onderwijs geen vijffrankstuk weerd ? Waarom maken zij er dan [illegible]el lawijt om ?

Dan, in dit geval, zouden zij toonen eene mannelijke partij te zijn ; nu, nu vertoonen zij zich als eene partij die woelt om te woelen, en wiens eenig doel is om, buiten alle recht en door kwaadwilligheid, weer meester te worden. Neoit heeft de liberale partij zich meer indiskrediet gebracht dan in de leste dagen.

Het land merkt nu dat al wat zij raasde van « partij der orde », van « partij der grondwet » enz. woorden waren en zij het tegendeel is van het geen zij toen beweerde te zijn.

Zal het te verwonderen zijn dat in de aanstaande kiezingen de nationale partij schier overal in de gemeenten de overhand hebben zal ?

Voorzeker neen.

* *

Zoolang de liberalen aan het bewind waren en straffeloos de rechten der katholieken en de Grondwet onder hunne voeten konden vertrappen waren er — in woorden ten minste — geen getrouwer koningsgezinde dan zij.

Tot dan toe immers, had de Koning nog de gelegenheid niet gehad om, ten nadeele der buitensporige aanmatigingen van de geuzerij, zijnen plicht als grondwettelijken vorst te vervullen.

Nu, de onderteekening der wettig en met groote meerderheid gestemde schoolwet al de oproerige plannen der stokslagers van den 7 September in duigen slaat, is hunne koningsgezindheid als rook verdwenen en roepen zij in eenen en denzelfden kreet : *Leve Buls ! Leve de republiek !*

Leve Buls, die ons toelicht, namens de geuzerij de rustige manifesteerders afterossen : leve de republiek, die onze wraakzucht zou voldoen tegen eenen Koning, die den koning der geuzen niet wil zijn en geen onderscheid wil maken tusschen de Belgen !

Nauwelijks is de schoolwet geteekend of dezelfde mannen, in wier naam de heeren Frère, Rolin en konsoorten zich als verdedigers der Grondwet aanstelden, diezelfde mannen roepen : *Weg met den Koning !* beleedigen de Koningin en richten een republiekeinsch komiteit in dat, in een onderteekend plakkaat, verklaart : *dat het uur gekomen is voor alle burgers om zich onder het republiekeinsch vaandel te scharen.*

Diezelfde mannen doorkruisen de straten van Brussel onder het zingen van de *Marsillaise* en de *Carmagnole*, de strijdzangen der Fransche sansculotten...., en zij spreken van 1830 ! ! !

En bij dat alles mengen zij het vivatgeroep ter eere van hunnen vriend Buls, die den toupet heeft burgemeester der stad Brussel te blijven, onder een anti-republiekeinsch gouvernement en onder de regeering van eenen grondwettelijken Koning, aan welken hij trouw gezworen heeft.

Nogmaals een bewijs dat men, met eenen lantaarn, bij klare dage, onder de liberalen en geuzen geene principen moet gaan zoeken.

* *

Le Matin français kondigt aan dat de *vaderlandslievende* Belgen, die te Parijs wonen, gereed zijn om een nieuw *Risquons-tout* te wagen.

Een zoogezegde Belg schrijft aan dat blad, « dat « zij met 8000 liberale Belgen zijn, allen oud-sol- « daten en die meestal in den fransch-duitschen « oorlog, in het fransch leger hebben meêgevoch- « ten.

« Die *vaderlanders* zijn gereed om naar Belgie « te komen om de rangen der *Association libérale* « te versterken. »

Om wat te doen zal men vragen ?

Natuurlijk om ons republiek te maken, en ons

UIT DE

HEL IN 'T PARADYS

(7e VERVOLG.)

XI.

KRIJGSRAAD.

Wij laten het aan den lezer over zich een denkbeeld te vormen van hetgeen er op het theater plaats had ; de woede en de wanhopige plannen waaraan zich Rumph met zijnen troep overgaf zijn onbeschrijflijk.

Het publiek zoowel als de tooneelspelers riepen :

— Waar blijft Semiramis (Mathilde ?...)

— Zij was zoo even nog hier, zeide een uit de reien ; zij had haren langen mantel om de schouders hangen ; hoe is het mogelijk, dat zij daarmede ongemerkt verdwijnen kon.

— En ik was toch op mijnen post ! zeide de deurwachter ; ik bezweer het, dat zij niet hier langs gegaan is.

— Zij moet dus in de lucht verdwenen zijn ; want alle deuren zijn stevig met de ijzeren sluitboomen gesloten, voegde een ander erbij.

— En de vensters ? vroeg een ander.

— Dwaas ! de vensters van de beneden-verdieping zijn allen van traliën voorzien en die van de tweede verdieping zijn zoo hoog, dat een reus bij dien sprong den hals zou breken, laat staan eene vrouw.

— Wat er ook van zij, antwoordde een man die ernstiger was dan de overige, zij heeft een beilweg gevonden, waardoor zij ontkomen is ; er blijft niets over, dan haar te gaan zoeken, en tegen wil en dank terug te voeren.

— Maar waar zal men haar vinden ?

— Het zal wel zijn, zooals altijd ; zij zal gehoor gegeven hebben aan eenen jongeling, die haar ontvoert ; en zeker galoppen zij nu met vier postpaarden voort. Men moet de commissaris van policie de zaak in handen geven.

— Wil ik u mijn gevoelen eens over de geheele zaak zeggen ? hernam een ander, die zich slimmer waande dan al de overigen ; zij zal op de vlucht zijn met dien jongen baron, die hier elken dag voor haar raam heen en wederliep.

Rumph hoorde zonder een woord te spreken naar de gesprekken van den troep ; eindelijk zeide hij, zijne knevels draaiend :

— Gij maakt op mij den indruk van een troep onnoozelen. Het is maar al te waar, dat zij ontvlucht is ; het is niet noodig te weten door welke opening zij ontsnapt is. Ik weet, dat zij het moede was onder ons, en dat zij zich heeft laten misleiden door de zucht tot kwezelarij ; en alzoo heeft zij ons laten zitten. Ik ben er zeker van dat zij op dit oogenblik bij de eene of andere begijn is, die haar de hand leent.

— Gij oordeelt wel, meester Samuel, antwoordde men van verschillende zijden.

— Zoo zal het ongetwijfeld zijn, voegden eenige anderen er bij.

— Die heilige famelaressen, zoo ging Rumph in zijne woede voort, zijn nog erger dan de duivel. Maar ik zal aan al die duivels van de Hel het hoofd weten te bieden, en ik zal haar wel in de strik krijgen. Eene vrouw is geen paling, en Riom is geen hoop strooi ; van dezen avond nog zullen er geen holen of gaten zoo geheim zijn, of ik zal ze doorsnuffeld hebben ; als zij zich in de stad bevindt, dan zal zij ongetwijfeld onder mijne handen komen. En wanneer ik haar weder gevonden heb, dan zal zij mij met lichaam en ziel toebehooren. Ik heb er alle recht op, de overeenkomst bestaat, en voor den rechter zal ik het winnen. Mijne vrienden, wilt gij doen wat ik u zeggen zal ?

— Ja, riepen allen uit eenen mond.

Rumph had weldra zijn troep geregeld, aan ieder zijn post aangewezen en gezegd, wat hij te doen had. Nauwelijks was de dag aangebroken of de boden van den directeur doorliepen de straten der stad in alle richtingen. Men vroeg aan de ontvangers van belasting aan de poorten of zij geen rijtuig hadden gezien. Vernemende dat zij niets gezien hadden, vatten de boden moed en hielden zich overtuigd, dat men de vluchtelinge ontdekken zou. De arme weduwe, die Mathilde bij haar in huis gehad had, ontving een bezoek van Rumph zelven, en een koortsachtigen schrik viel haar op het lijf. Deze man liep recht bij haar in huis, en op den bittersten toon beschuldigde hij haar van de hand geleend te hebben, in het snood misdrijf dat er begaan was. Maar zij wierp de beschuldiging van haar af door te zeggen, dat zij niet meer verantwoordelijk was voor den gang der zaken, sedert Mathilde haar huis verlaten had, om in het hotel te gaan wonen, waar hij haar onder zijn toezicht had. Er was geen hotel, geen kroeg, geen gaarkeuken, die niet aauwkeurig onderzocht werd. Men gebruikte geld, men deed beloften en bedreigingen, om te weten of er vreemdelingen waren aangekomen ; men spande alle kracht in bij de dienstboden, om hen te doen zeggen, of zij des nachts gerucht van rijtuigen of voetstappen gehoord hadden, of welke andere zaak dan ook, die eenige aanwijzing bevatte. Deze lieden gedroegen zich eindelijk bij al de burgers al hadden zij bevel van de justicie, en zij deden de nauwkeurigste huiszoekingen. Weldra was er iemand, gelijk er in dergelijke gevallen altijd gevonden worden ; deze blies Rumph zacht in het oor, dat, zoo Mathilde in de stad was, zij ongetwijfeld in het huis van de gravin Rivière zou verborgen zijn ; hij kon verder niet zeggen, waarom en hoe Mathilde zich derwaarts begeven had ; maar hij was er zeker van, dat niemand anders dan deze dame, die zoo machtig en rijk was en bovenmatig kwezelachtig tevens vermetel genoeg kon zijn, om eene jeugdige dame te verbergen, die op titel van alle wetten aan een cervollen comedie-troep toebehoorde.

Rumph liet zich die inlichting geen tweemaal zeggen ; binnen een half uur bevond hij zich bij de wakkerste zijner bende voor de deur van de gravin. Het gerucht verspreidde zich door de stad, dat de policie eene groote gevangenneming in dit huis zoude doen ; men zag van alle kanten de ledigloopers, de schooiers en straatjongens daar samenstroomen. De nieuwaangekomenen vroegen aan de menigte :

— Wat is er te doen ? Wat moet hier gebeuren ?

De antwoorden waren even zonderling als dwaas Niettemin bevatten zij in den grond de waarheid ; want elk stemde er in overeen, dat de tooneelspeelster hare toevlucht genomen had tot de gravin Riviere en dat Rumph haar tot allen prijs wilde terug vorderen.

Antoine, afgemat door de vermoeienissen van den nacht was nog niet in zijnen winkel, maar zijne vrouw had reeds de vensters geopend. Toen zij de menigte zag voorbij gaan, zeide zij tot Antoine :

— Maar wat drommel, wat is er toch aan de hand ? Zij zeggen dat ze naar het huis van de gravin gaan, daar op den hoek van de straat...

Antoine had reeds genoeg begrepen. Hij sprong zijn bed uit, schoot in allerijl de kleederen aan die voor de hand lagen, en ging zich onder de menigte mengen. Toen hij zich vergewist had van de vijandige bedoelingen der memigte, ging hij door een afgelegen straatje, dat hem zeer bekend was, in het koetshuis en was besloten tot de wanhopigste handelingen die hij in zijn leven had kunnen begaan.

XII.

LAATSTE GEVAAR, LAATSTE TOEVLUCHT.

Het huis van mevrouw de gravin Rivière bood het schouwspel aan van eene versterking, dat door den vijand belegerd wordt. De ingang en de ramen waren met planken en boomen bezet, in 't ronde waren barricaden opgeworpen ; de acteurs doorliepen de straten van Riom en moedigden het gespuis aan in zijn veroveringswerk. Rumph zelf ging van de eene groep naar de andere, en hield overal toespraken ; al de omstaanders gaven hem gelijk. Niettemin scheen deze onderneming in het algemeen veel te vermetel, want de livrei van de gravin zou alleen toereikend geweest zijn, om het gespuis in toom te houden en de onverschrokkendste waren niet zonder vrees, daar zij wisten, dat al de bewoners daar binnen van top tot teen konden gewapend worden. Bovendien gevoelde men schrik voor de naderende komst der policie. Er werden veel groote woorden gewisseld, de bedreigingen waren vreeselijk, maar men richtte niets uit, zoodat men meer vrees dan gevaar inboezemde. De gravin, die van de bovenverdieping een blik op het schouwspel sloeg, werd door eene diepe neerslachtigheid aangegrepen. Wat mag men ook niet vreezen van een handvol opgeruid en verbitterd gespuis ? De aanwezigheid van Mathilde zou hunne woede schijnbaar gerechtveerdigd en zeker vermeerderd hebben. Eindelijk maakten al de denkbeelden van de gravin haar bevreesd als voor een groot gevaar. Hare kamerjufvrouwen omringden haar bevend en smeekten haar, dat zij het belang van een enkelen persoon zou laten varen, om de eer en het leven der overigen te vrijwaren. De dienstboden, hoewel go d gewapend, begonnen den moed te verliezen, toen zij zagen, dat de menigte toenam en zij gaven openlijk te kennen, dat zij genegen waren, om zich gevangen te geven. Doch de gravin verzette zich daartegen en trachtte tijd te winnen ; zij was van oordeel, dat zulks een onteerende daad zou zijn, strijdig met de Christelijke liefde, dat zij alzoo het uiterste beproeven moest om de vluchtelinge te redden.

De ongelukkige Mathilde, die de onschuldige oorzaak was van al dien schrik, wekte deernis, als men haar zag. Zij had de eerste kreten van het gespuis vernomen op het oogenblik, dat zij gereed was om met de gravin te vertrekken. Naar een venster gaande om te zien, vanwaar al dat